

5. SOUČASNÉ PROBLÉMY A JEVY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ BY MOHLY BÝT UPLATNĚNÍM 1.AKTUALIZACE ZÚR SK VÝZNAMNĚ OVLIVNĚNY, ZEJMÉNA S OHLEDEM NA ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PTAČÍ OBLASTI

V červnu 2013 byla provedena aktualizace rozboru udržitelného rozvoje území (RURÚ) Středočeského kraje. Tento dokument zpracoval ve 13 dílčích oblastech SWOT analýzy, ze kterých pak definoval souhrnné SWOT analýzy pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje. SWOT analýza je v současné době základním nástrojem hodnocení stavu. SWOT analýza stanovuje silné a slabé stránky a formuluje příležitosti a možná ohrožení kraje. Z definovaných silných stránek, které je potřeba rozšiřovat, vycházejí příležitosti kraje – skutečnosti, které by kraj měl maximalizovat a realizovat. Slabé stránky je potřeba koncepčně řešit. Definovaná ohrožení je nutno monitorovat a eliminovat. Slabé stránky definují problémy současného stavu, ohrožení budoucí problémy. Za problémy životního prostředí lze považovat identifikované slabé stránky a ohrožení v rámci zpracované souhrnné SWOT analýzy podmínek pro příznivé životní prostředí. Jedná se o následující problémy. Problémy, které mají přímou souvislost s 1.aktualizací ZÚR SK jsou vyznačeny tučně.

SLABÉ STRÁNKY

- Zatížení CHKO Český kras těžbou vápenců
- Silné zatížení území soutoku Labe a Vltavy těžbou šterkopísků
- Dosud nevyřešené následky těžby v prostoru po hlubinném dobývání uranu na Příbramsku a černého uhlí na Kladensku
- **Vysoká hluková zátěž zejména v okolí frekventovaných komunikací**
- **Přetrvávající nadlimitní emise zejména do ovzduší a vody u některých škodlivin**
- Eutrofizace vodních nádrží
- Pomalé uplatňování systémů minimalizace, separace a recyklace odpadů
- Svým podílem v rámci ČR se Středočeský kraj řadí mezi kraje s nadprůměrnou produkcí odpadů.
- Dosud systémově neúplná síť území ochrany přírody, zejména chráněných území, přírodních parků a prvků ÚSES
- **Střední Čechy jsou jedním z nejvíce urbanizovaných a industrializovaných celků České republiky (urbánní znečištění, koncentrace dopravy a významných komunikací, živelná výstavba průmyslových, logistických, obchodních a komerčních zón a obytných souborů ve volné krajině v okolí hlavního města).**
- Tzv. proces suburbanizace - zvláště v příměstském pražském prostoru; krajina je považována za zdroj, který je možné vyčerpat; dochází tak k nevratné spotřebě krajiny a přírody a místy i ke znehodnocení podmínek pro bydlení a další lidské aktivity.
- Masová rekreace bez odpovídající infrastruktury (zejména individuální pobytové)

- Poloha hlavního města Prahy v těžišti kraje vyvolává soustavné požadavky na nezemědělské využití ZPF, čímž se mimo jiné snižuje možnost jeho produkčního využití a snižuje spektrum jeho mimoprodukčních funkcí.
- V zemědělsky nejúrodnější části kraje – v Polabí (POÚ Kutná Hora, Kolín, Pečky, Český Brod, Týnec nad Labem, Nymburk a Mladá Boleslav) byl zjištěn nepříznivý trend – vyšší úbytek ZPF.
- **Nízký podíl lesů a trvalých travních porostů.**
- Trend snižování podílu TTP v členitém území POÚ Příbram, Rožmitál pod Třemšínem a Březnice.
- Snižování podílu chmelnic v typicky chmelařské oblasti POÚ Rakovník
- Vysoké procento zornění
- **Špatná prostupnost krajiny daná jak zemědělskou velkovýrobou, tak živelným rozvojem zástavby**

OHROŽENÍ

- Ohrožení Českého krasu těžbou vápenců a území říčních niv těžbou štěrkopísků
- **Pokračování trendu nárůstu automobilové dopravy s negativním vlivem na celkovou kvalitu prostředí, nedostatečná podpora veřejné hromadné dopravy**
- Nárůst letecké dopravy negativně působící na životní prostředí (zejména rozvoj letiště Ruzyň)
- Neprovádění sanace a rekultivace starých ekologických zátěží
- Hrozba povodní, zejména pokud nebudou dodržovány zásady protipovodňové ochrany
- **Zrychlený povrchový odtok a snižující se schopnost vodní retence krajiny v důsledku rozsáhlého zpevnění ploch, vznik lokálních přívalových odtoků, snížení retenčního potenciálu krajiny v důsledku vytváření nových liniových bariér**
- Trend klesající lesnatosti v POÚ Kralupy nad Vltavou a Hostivice, kde je lesnatost v nejnižší kategorii, pod 15 %
- **Pokračující trend ubývání krajinného prostoru včetně zemědělského půdního fondu zejména v území ve vazbě na hlavní město Prahu a větší města (dopravní stavby, výstavba průmyslových, logistických a obchodních zón, výstavba tzv. suburbíí, těžba), další zástavba na „zelené louce“ (greenfields)**
- Přeměna těžiště regionu (ČR) na místy homogenizovanou plochu tzv. „sídelní kaše“, srůstání a propojování jednotlivých sídel do „nekonečné“ pásové a kobercové zástavby zejména podél komunikací a ve vazbě na hlavní město Prahu a větší města
- **Fragmentace krajiny v důsledku zahušťování dopravní a technické infrastruktury - vliv na faunu, flóru a ekosystémy; omezení migrační schopnosti živočichů a snižování prostupnosti krajiny**
- **Ztráta či narušení krajinného rázu výraznými technickými zásahy do volné krajiny (stožary větrných elektráren a mobilních operátorů a nové trasy VVN, velkoplošné rozvojové lokality, plochy fotovoltaických elektráren ..)**

Natura 2000 a zvláště chráněná území

Mezi oblastmi se zvláštním významem pro životní prostředí lze zařadit všechna zvláště chráněná území (maloplošná i velkoplošná) a lokality Natura. Za základní problém životního prostředí v těchto oblastech lze označit prakticky veškeré nové aktivity rozvíjené na těchto územích.

Vyhodnocení vlivů 1.aktualizace ZÚR SK na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (lokality soustavy Natura 2000) je provedeno v samostatné dokumentaci, která je součástí 1.aktualizace ZÚR SK. Hodnocení zpracoval Mgr. Ondřej Volf, držitel autorizace k provádění posouzení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.

K jednotlivým záměrům dotýkajících se zvláště chráněných území je nezbytný souhlas orgánů ochrany přírody. Zásady péče o zvláště chráněná území jsou stanoveny v plánech péče. Plány péče zhodnocují stav a dosavadní péči o dané území, identifikují případné problémy. Záměry realizované na území zvláště chráněném musí být v souladu s plánem péče.